

kveni trg; na vsaki lipi je bil pribit velik plakat. Ti beli plakati so dali celemu prostoru praznično lice, skrivnostna, višja moč je objemala vsakega obiskovalca in mu šepetala na uho: Prijatelj, ali veš, kaj je dolžnost vsakega poštenega Slovenca ob Novem letu? Pogledj in beri: Katoliške liste v katoliške hiše. In obstal je ta, obstal je oni in sta čitala. — Toda, ali poznate zgodbo o hudiču v cerkvi? Ko sem bil še fantič mlad, so mi drugi pripovedovali, da pride baje v cerkev k službi božji tudi hudič, pa ne za to, da bi počastil Stvarnika, ampak za to, da napiše grehe, ki jih delajo obiskovalci božje hiše s svojo raztresenostjo, z grešnim šepetanjem, govorjenjem itd. na svetem mestu. Na stropu se baje skriva v okroglo odprtino in gleda na ljudstvo ter si napiše na listek vse njegove grehe. — Tako sem se tudi jaz postavil k veliki lipi in sem poslušal, kaj govorijo ljudje. Prišla sta dva stara možakarja, čitala plakat in eden reče: Kaj si misliš, 100 K stane novi «Gospodar»? To je predrago; jaz ga ne naročim več! Res pravi na to drugi, kar je predrago je predrago! Možakarja, poslušata, kaj vama odgovorim: Ko sta v jeseni prodajala teleta po 3000 K, krave in telice za 12.000 K in še višje, takrat nista ugovarjala, da je predrago; pred vojsko sta dobivala za teleta 60 K, za krave 300 do 400 K in takrat je «Slovenski Gospodar» stal 4 K. Kdo je torej bolj poskočil pri ceni, vidva ali «Gospodar»? — Zopet sta prišla dva druga in sta govorila: Brala bi že, če bi le drugi plačali! Dragi, takih norcev je veliko na svetu; pa za godbo na gostiji in plesišču bosta imela dovolj denarja, samo za knjige in liste nimata pare v žepu. — In prišel je tretji par, dva fanta, ki sta govorila: E, kaj časniki, čemu so mi? Če le znam rabiti motiko, sekiro, koso, več mi ni treba! Raje, ko bi naročil tak list, grem k Ketišu in se ga enkrat napijem. Fanta, vama pa povem. Tudi za vaju bodo prišla vojaška leta in če bosta potrjena za vojaka, bosta letala od hiše do hiše in vpraševala, kaj piše «Slov. Gospodar» o vojaški službi, kam se pošiljajo prošnje za oprostitve, kaj se mora priložiti prošnjam itd. Ko vama bo voda tekla v grlo, takrat vama bodo listi dobrodošli. Slab prijatelj je, ki te pozna samo, kadar je v sili ali ga doleti nesreča. — In zgrabila me je jeza in sem odšel. Tepec ostane tepec vse svoje žive dni. Kdor pa ima kaj soli v glavi, bo rekel: Sem čital in bom čital; tega veselja si ne vzamem, naj stane, kolikor hoče.

Avtonomija in samostojni.

Krščanska politika, ki jo vodijo «kmetijci» (samostojni) se približuje neizogibno svojemu koncu. Ura, ko bo treba izpreči in položiti račune pred zapeljavo volilce, se vedno bolj približuje. To samostojnim greni njihova sladka korita, ki jih jim je tako bogato oskrbel Beograd. Pucelj ne ve, kaj bi počel. V Sloveniji mu je že odcingljalo in začel je reševati Prekmurje. V Murski Soboti mu je ljudstvo dobro upihalo kašo in se jezi v «Kmetijskem listu» ter stresa svoj žolč nad tistimi, ki so «njegovi ekscelenci» povedali v hrk par gorkih resnic. Grozi jim s tožbami in zahteva zanje najstrožjo kazn in zapor. Zanaša se namreč na svoj bivši minist. položaj, ki ga sodišče, žal, le prerado upošteva na škodo pravice. Toda nobeno drevo, pa niti drevo ministrskih ovaduhov, ne zraste do nebes.

Potisnjeni ob zid z neovrgljivimi dejstvi iz njihove «profitmacherske» politike, kakor jo je imenoval njihov nekdanji klubovski tovariš Srb Avramovič, se zvišajo in zavijajo, kakor pač vedo in znajo. Ker drugega nimajo, nam očitajo, kaj smo z zahtevo avtonomije dosegli. Tudi če bi v tem oziru ničesar drugega ne dosegli, kakor to, da so danes Pašičevi centralisti podrepniki s kmetijci vred v najhujši stiski, kako rešiti, kar se še rešiti da, — že to je dovolj za vstrajno, nesebično in dosledno delo Jugoslovanskega kluba. Revizija ustave v smislu avtonomije je danes dejstvo, s katerim mora računati ne samo Pucelj, ampak tudi Pašič. Če pa tega niti danes ne store, jim pač ni pomagati. Kolesa

val red in snago volem v hlevu! Včera, veste, ko smo šli na obrežje k tistemu podrtemu tempeljnu, ne vem, kako se mu že pravi, Nene —»

«Neh-te-nebof, gospodična Adams!» je pomagal Stephens. «Starodaven tempelj, jako —»

«Torej k tempeljnu Nehajte intakodalje smo šli in prišli smo mimo ene njihovih hiš — ako vohče smem imenovati hišo tisti kup posušenega blata — in zapazila sem dvoje otrok na tleh pred vrati. Seveda, cel roj muh je visel na njunih trepalnicah in obleko sta imela polno lukenj! Zlezla sem z oslička, si zavihala rokave, pa sem jima osnažila oči s svojim žepnim robcem in jima poslala obleko. Kajti v tej deželi mora človek iglo in nit prav tako nositi seboj kakor solnčnik, gospod Stephens! — Razvnela sem se pri svojem poslu in končno sem stopila še skozi vrata — ali pravzaprav skozi luknjo. Kako stanovanje, uhl! Napodila sem ljudi ven in se lotila pospravljanja in snaženja kakor plačana služkinja. Od tistega Nehajteževendar tempeljna sem videla prav toliko, kakor če bi vse življenje ne bila prišla iz Bostona, — toda videla sem več prahu in nesnage, nego je bodete vi vsi skupaj videli v vsem svojem življenju! — Kako uro, ali morebiti je bilo pol-drugo uro, da sem delala, in koča je bila snažna in lična kakor škatlca za bisere, vama rečem! Nekaj časopisanega papirja sem imela seboj in z njim sem jim pokrila police ob steni. — Dobro, gospod Stephens! Umila sem se še zunaj za ogrom in si otepla prah z obleke, — no in ko se vrnem, kaj vidim —? Otroka sta čepela na tleh pred durmi in, seveda, cel roj muh je visel na njunih trepalnicah, le da si je vsak izmed paglavcev iz časopisnega papirja naredil vojaško kapo in si jo

dogodkov pojdejo preko centralističnih zajedavcev. — Kaj nam pomaga, tudi če bi nam danes odpustili, recimo ves zemljiški davek, ako pa na drugi strani z drugim protikmetiskim davkom izvlačijo zadnjo kravo iz hleva za Beograd, kjer se zidajo ponosne stavbe in razkošne palače v današnji strahoviti draginji.

Edino avtonomija nam more vsestransko očuvati naše gospodarstvo in zadržati denar v domovini. Mi ne maramo prav ničesar iz Beograda, najmanj pa kakih drobtin, ki bi jih morali drago plačati. Slovenija je dovolj močna, da je sama sebi dovoljna. Noben poštnjak v Sloveniji, ki gleda s svojimi očmi in misli s svojo glavo, ni tako neumen, da bi mislil, da nas beograjska družba ne pusti iz centralističnega zadušnega objema iz gole ljubezni. Naš denar, naša gospodarska moč, naši rudniki in naši gozdovi jih šegečejo, da nam natikajo centralistični jarem in vihte nad nami bič nasilja. Smatrajo nas za otroke, ki baje ne znajo sami sebi gospodariti in jim je potreben oskrbnik. Če bi druga dobička ne bi bilo, bi si v avtonomni Sloveniji prihranili vsaj to, kar smo morali plačati na davkih, da napasemo samogolne kvartije.

Danes, ko se celo med srbijskimi strankami vedno bolj množi število avtonomistov, zahtevajo kmetijci, naj jim povemo, kakšno avtonomijo hočemo. To je podla hinavščina kmetijcev, če sedaj prihajajo s tako zahtevo, ko vendar dobro vedo, da je Jugoslovanski klub v ustavni razpravi lansko leto predložil svoj avtonomistični predlog v obliki odvojenega mišljenja. Ko bi se bili kmetijci zavzeli za ta predlog z isto verno, kakor so se zavzeli za svoj «kancelparagraf», bi danes sicer ne imeli «kancelparagrafa» na papirju, pač pa z veliko verjetnostjo stvarno avtonomijo.

Tudi na neštevilnih shodih in predavanjih so naši govorniki pojasnjevali, kakšno avtonomijo hočemo. — Vsakemu pastirju je to jasno, da zahtevamo, da se zakon, ki ličejo Slovenijo, delajo v Ljubljani in ne v daljnem Beogradu. O naših stvareh naj razsojajo sami in edino slovenski deželni poslanci in ne tudi poslanci, ki jim naše razmere niso znane in jih konec koncev tudi nič ne brigajo. Iz Beograda za Slovenijo tudi zato ne more ničesar dobrega priti, ker se v naše domače stvari vmešavajo ljudje, ki komaj vedo, da so Slovenci na svetu.

Če se torej kmetijci danes borijo z zobmi in nohti proti avtonomiji, je jasno, da jih v to ne vodijo pošteni nagibi. Njihov zastopnik Rajar je Pašiču izjavil, da so oni pripravljene iti za vsako beograjsko vlado v ogenj, samo da morejo pri tem centralističnem ognju kuhati svojo ministrsko in koritarsko «župco». V Ljubljani bi v deželnem zboru ne mogli tega delati, kamor bi imelo slovensko ljudstvo dovolj vpogleda, kaj ta ali oni poštnjakoviči dela in snuje. Če bi bili kmetijci pošteni in iskreni zastopniki ljudstva, bi se pridružili Slov. ljud. stranki v zahtevi avtonomije. Ako pa se kmetijci boje, da bi naša stranka v avtonomni Sloveniji vodila glavno besedo, pa jih lahko potolažimo, da ni nikjer zapisano, da mora SLS imeti na večne čase absolutno večino v Sloveniji, kakor jo ima danes. Pošteni stranki ljudstvo vedno zaupa in tudi kmetijci bi s poštno politiko imeli dovolj prostora med Slovenci. Ko bi se ne upirali avtonomiji slovenskega ljudstva bi s poštnim delom lahko upali na vodstvo slovenske avtonomije. To upanje pa so kmetijci pokopali in ostanek prodali tam, kjer je treba trdega in neizprosnega boja in ne mehkih ministrskih stolcev.

O usodi svoji in svoje dežele naj odločuje slovensko ljudstvo preko svojih izvoljenih zastopnikov v deželnem zboru avtonomne Slovenije. Tudi, ko bi imeli v Beogradu zastopniki drugih pokrajin najboljšo voljo podpirati naše potrebe in zahteve, tega ne morejo storiti, ako nočejo škodovati posebnim koristim ljudstva svojih pokrajin, ki se medsebojno v marsičem znatno razlikujejo. Kar je za druge dobro, je za nas morda še boljše, kar drugi imajo tega mi nimamo, kar pa imamo mi, pa menda oni nimajo.

Glejte, to in tako avtonomijo mi zahtevamo in zato

potlačil na glavo —. Ampak, Sadič, ura bo deset in jutri moramo zgodaj vstati, je dejal Mansur!»

«Preveč lepo je tukaj zunaj, da bi že šli spat, tetal! Pogledjte nebo, kako rdeče goril! In tele velike srebrne zvezde! — Kako tiho je v puščavi! In kake ostre črne sence delajo onile gričič! — Veličastno je vse to! Pa strahotno tudi! In če je res, kar je dragoman povedal, da smo na robu kulturnega sveta in da odtod naprej ni druga ko divjina in grozota in krvočni derviši, — ali se vaim ne zdi, tetica, da stojimo na robu ognjenika —?»

«Tiho, tiho, Sadič! Ne govori tako, dete!» ji je odgovorila tetal plašno in nemirno. «Dovolj je, da se človek prestraši, ko te poslušala!»

«Dobro, dobro! Pa — ali ne čutite sami tele divje grozote? Tale velika, tiha puščava, ki sega brez mej na vse strani in se izgublja v temi! Kako otožno poje veter preko te samote! — Veličasten, resen prizor, kakršnega še nisem videla v svojem življenju —!»

«Veseli me, da smo končno nekaj našli, kar vpliva resnobno nate! Včas sem mislila, da —. Za božjo voljo, — kaj je to —?» se je nenadoma prestrašila gospodična Adams.

«To je šakal, gospodična Adams!» je razložil Stephens. «Pustinjski šakal, ki gre iskat plena. Njegovo lajanje in zavijanje je sicer strahotno čuti, pa žival sama je boječa in plašna.»

Toda Amerikanka se ni dala več držati na krovu. Vstala je in njen obraz je kazal, da so se ji živci vznemirili.

«Če bi bilo šlo po moji volji, nikdar bi ne bila stopila na tole ladjo», je dejala. «Ne vem, kateri zlo-

jo zahtevamo! Od te zahteve ne bomo popustili, ali je to Puceljevem prav ali ne!

DR. KUKOVEC IN DR. NOVAČAN — SNUBAČA!

Če se fant ženi, se lepo obrije, zbikska čevlje, obleče nov gvant in gre prijazno govorit in goreče na srce pihat lepim in petičnim Mickam. Če je že bolj zastareli samec, prebarva tudi svoje lase, brke in svoj zapuščen dom. Tudi zdaj je nastopil «pust, ti čas presneti», in dr. Kukovec in dr. Novačan sta se našminkala, nabiksala in tudi svoje domove prebelila in prefarbala. Blizajo se volitve in Kukovec in Novačan bi rada kot stara sameca zasnubila mlado, petično in lepo Slovenijo. Kukovec že farba in biksa sebe in svoj liberalni dom. Ker svojčas ni nič opravil z «Narodno stranko», je pozneje nastopil z «demokratsko» farbo in gvantom in sedaj v «Taboru» objavlja, da se je zopet prebiksalsal in prefarbal v «kmetijsko-obrtniško» zvezo. Vstrajen snubač in vstrajen mazač je ta gospod! Dobro pa mu dela konkurenco dr. Novačan. On se je preštrihal in prebiksalsal v zadnjih štirih letih kar štirikrat. Najprej je nastopal kot lep in hud «demokrat», potem je hotel kandidirati pri «samostojni», pa ni imel denarja in prehitel ga je dr. Vošnjak, potolažiti ga je hotel Pucelj s koritom v ministru, toda dr. Novačan je hotel več in srce je bolj srbsko, zato se je oklenil Avramoviča in kot «Naša vas» in vaški sveti» je prišel pobarvan iz Beograda snubit. Pa tudi to ni bilo nič, Avramovič je dal premalo denarja in Novačan se je prebiksalsal v Radičevega republikanca. Tako hoče preslepiti lepo Slovenijo. Toda ta lepa nevesta bo obema rekla s Prešernom: «Vsak sleparček ni za nas», potem pa bosta po volitvah oba prefarbana snubača ostala lepo sama doma in mislila menda na drugi biks in drugo barvo. Resen zaključek te prilike: Ljudstvo ne veruj političnim sleparijam!

Mali obmejni promet.

Piše Fr. Žebot.

Obmejno prebivalstvo je dolgo časa želelo in prosilo, da bi se promet na meji vendar uredil tako, da odpadejo nepotrebne težave in sitnosti. Zgodovina borbe za ugodno rešitev tega vprašanja je prebivalstvu ob severni meji znana. Vsled tega ne bom danes opisal podrobnosti izza bojev za ureditev obmejnega prometa. Omejil se bom samo na one točke, ki so že stopile v veljavo.

Glavni prehodi (ceste) čez mejo: 1. Iz Rogoševcev (Prekmurje) preko Eckwirta v Liebau. 2. Iz Gederovčev preko Sichelendorfa v Radgono. 3. Cesta (most) Gornja Radgona—Radgona. 4. Most pri Gornjem Cmureku. 5. Državna cesta St. Ilj—Spielfeld. 6. Cesta čez Jezersko sedlo na Bad Vellach. 7. Cesta iz Tržiča preko sedla Lubelj na Borovlje. — Po teh cestah se vrši glavni promet. Po teh cestah lahko potujejo potniki iz ene v drugo državo tudi s potnimi listi. To je novo določilo. Dosedaj se je smelo s potnimi listi prekoračiti mejo le samo z železnico. Po teh cestah se lahko prevažajo z ene države v drugo tudi vso, carini podvrženo blago. Zacinjenje se vrši na obmejnih carinarnicah. Teh cest se smejo posluževati tudi dvolastniki ter prebivalstvo, ki ima izkaznice, oziroma prolaznice za mali obmejni promet (prebivalci 10 km pasu tostran in onstran državne meje).

Ceste, določene samo za mali obmejni promet, so: Pet cest v Prekmurju, iz Črnce v Purklo z brodom (Apačka kotlina), brod pri Sladkem vrhu nad Cmurekom, brod pri Murhofu—Lichendorf (ta brod se boče nanovo zgradil), brod Ceršak—Črnišine, stara cesta Plavč—Ernovč, cesta Svečina—Plavč—Ernovč, Gornja Kungota—Sv. Jurij—Lučane, Sv. Ožbolt—Lučane, Kapla—Arvež, Brezno—Sv. Pankracij—Oberhaag, Marenberg—sedlo Radl—Ivnik, Muta—Pernice—Mlake (Laaken), Dravograd čez Vič na Lorenzenberg ter še nekaj cest od Dravograda do Lubelja. Te ceste služijo za dvolastnike in za prebivalstvo 10 km pasa. Pogodba pa do-

voljni duh me je obsedel, da sem te vlekla sem gori v to puščavo, Sadič! Tvoja mati si bo mislila, da sem bila ob pamet in celo življenje bi si ne upala več pred njene oči, če se ti kaj pripeti. Dovolj sem videla tegale Nila in druga si ne želim, ko da bi bila kmalu spet v Kairi!»

«Ampak tetica!» je vzkliknilo dekle. «Ali vas je — strah —? Strah, ker je zajavkal plašni šakal —?»

«Ne vem, kaj bi dejala, Sadič. Morebiti sem utrujena od vednega potovanja in gledanja, morebiti vpliva name tujina in samotna puščava, morebiti je oboje krivo, ampak ves večer sem že nemirna, — kakor bi imela hude slutnje —»

«Tetica —! Mansur s svojimi derviši vas je vznemiril!»

«Vaši živci so utrujeni!» je pomirjajoče razlagal Stephens in tudi vstal. «Počili se bodete in jutri —»

«Menda bodo moji živci krivi nemira —. Ženska, ki vse življenje ni šla od doma, pa gre na tako dolgo pot —! Saj pravim —! In tisto lajanje in zavijanje tamle me je še huje razburilo —. Le eno tolažbo imam, da namreč jutri popoldan odpotujemo nazaj proti domu, ko se vrnemo iz izleta k tisti skali ali tempeljnu ali kar že je —. Moja glava je polna tempeljnov in skal, gospod Stephens! Ne zmenila bi se, četudi bi ne videla nobenega več —! Pojdi, Sadič! Lahko noč!»

«Lahko noč! — Lahko noč, gospodična Adams!» je ponavljal Stephens in Amerikanka sta odšli v svojo kabino. —

(Dalje prihodnjic.)

toča, da mora vsakdo, kdor se hoče posluževati ene teh cest, imeti v svoji izkaznici ali prolaznici zapisano, katera cesta mu je dovoljena.

Tretja vrsta potov za mali promet so ona, po katerih sme obmejno prebivalstvo z obeh strani voziti žito v mlino preko meje, na žage, v olarne, na stope, po katerih smejo hoditi živinozdravniki, zdravniki, babice in obrtniki z obeh strani. Ta pota so dovoljena tudi za dvojnike. N. pr. taka pota so: Pri Murhofu in Lichenendorfu, nadalje pot po razvodju od St. Ilja do Playba, od Playba do Spičnika, od Spičnika do Kreuzwirta, oziroma do Sv. Duha in dalje po obmejnem grebenu. Ta pota tečejo nekaj časa po jugoslovanskem, potem zopet po avstrijskem ozemlju. Za vsako področje orožniških postaj je natanko določeno, kateri posestniki in njih uslužbenci smejo uporabljati ta pota. Radi pomankanja prostora mi je žal nemogoče v »Gospodarju« navesti vsa ta pota. V pogodbi se imenujejo te ceste »skupna pota.«

Posebna ali specijalna pota so za posamezne posestnike, n. pr. za vaščane v Lichenendorfu je dovoljena gotove mesece v letu uporaba broda Ceršak—Lichenendorf, da spravijo stelo, drva, seno in sadje čez Muro. O takih specijalnih potih so prizadeti obveščeni po politični oblasti, žandarmeriji ali carinikih.

Pota za napajanje živine, uporabo studencev tik ob meji, za gonitev živine na pašo itd. določijo posamezne carinske postaje. V pogodbi je določeno, da obojestranski cariniki morajo dovoliti prebivalstvu uporabo potov, da nosijo ali vozijo vodo iz studencev ali mlak onstran meje.

Izkaznice ali prolaznice. Vse dosedanje izkaznice in prolaznice za obmejno prebivalstvo v 10 km pasu ter za dvojnike izgubijo svojo veljavnost s 1. februarjem 1923. Svetujem, da takoj potom svojega občinskega urada zahtevate nove izkaznice in prolaznice. Priložite staro listino, da vam ne bo treba kupovati nove fotografije. Natančneje navodila o novih izkaznicah in prolaznicah dobi vsak pri žandarmeriji, občinskem ali carinskem uradu ter na okrajnem glavarstvu. Cena izkaznic, oziroma prolaznic, je 9 dinarjev. Žal, nismo mogli prodati, da bi veljavnost izkaznic in prolaznic trajala 1 leto. Veljajo samo za 6 mesecev. Dvojniki morajo imeti izkaznice in prolaznice. Na prolaznici ni treba fotografije, ampak le na izkaznici. Za delavce velja prolaznica na skupnem listu, ali pa tudi za vsakega posebej. Dosegli smo, da obmejni carinski uradniki smejo sproti izdajati posebne izkaznice za delavce in viničarje in posle, ki imajo opravljati dnevno delo na posestvu onstran meje.

Uporaba železnice. Za prekoračenje meje je dovoljena tudi uporaba železnice in sicer proge Gornja Radgona—Spilje ter Dravograd—Sinčavas. A uporabljati se smejo vlaki samo po dnevu. Natančneje o voznji z železnico se izve pri carinskih postajah.

Vožnja na mlino, žage in stope. V 10 km pasu sme vsakdo voziti svoje ali nakupljeno žito v mlino preko meje, lesene hlode na žage, proso v stope, oljnat zrnje v olarne. Vsak, kdor pelje kako tako balgo preko meje mora prinesiti posebno izjavo, da bo mlinski izdelek gotovo pripeljal nazaj. Take tiskovine dobijo občinski uradi v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Seveda mora imeti voznik izkaznico s fotografijo in živinski potni list za živino ter še posebno jamstveno izjavo, da privede živino nazaj. Radi žita se nam je posrečilo doseči, da ni potrebno pripeljati moko že tekom 1 meseca nazaj, ampak, da se ta doba podaljša za več mesecev, kakor pač kdo želi. To pa smo zahtevali radi tega, ker v zimskem času mlini zamrznejo, a v poletju mnogokrat ni vode. Isto velja za žage in olarne.

Prehod čez mejo je dovoljen samo po dnevu. Samo v izvanredno nujnih slučajih: bolezen, smrt, nesreča pri živini, požar ali kaj sličnega, smejo carinske postaje dati dovoljenje za enkratni prestop meje ponoči.

Za živinozdravnike, zdravnike, dušne pastirje, babice in obrtnike izdaje okrajno glavarstvo posebne legitimacije za prestop meje.

Denarja sme vzeti vsakdo, kdor ima izkaznico ali pa prolaznico, na mesec 3000 dinarjev. Avstriji pa smejo vzeti vsakokrat 200.000 avstrijskih kron seboj. Svota denarja se vpiše v izkaznico.

Požarne brambe in sosedji smejo v slučaju požara brez izkaznic iti na pomoč preko meje.

Komisija, ki je v Gradcu dne 15. oktobra 1922 podpisala medsebojno pogodbo o obmejnem prometu med Jugoslavijo in Avstrijo, je predlagala vladi še razne olajšave, a do danes še rešitev ni dospela. Ako komu kaka stvar glede obmejnega prometa ni jasna, naj se pismeno obrne na moj naslov. Naša skrb mora biti, da se obmejni promet polagoma tako uredi, da bodo izostale vse šikane in nepotrebne težave.

Svetujem pa našim ljudem, da se varujejo vsakega tudi najmanjšega prepovedanega prenosa ali prevoza blaga preko meje. Če bi se začelo na meji uveljavljati tihotapstvo, bo vlada, kakor je zagrozila, takoj ustavila ves mali obmejni promet. V takem slučaju pa bo zelo težko zopet doseči sedanje ugodnosti.

UREDITE TAKOJ VOLILNE IMENIKE.

Vsak krajevni odbor Kmetске zveze mora imeti do 15. januarja 1923 volilni imenik za narodno skupščino prepisan!

Vsak odbornik krajevnega odbora ima strogo dolžnost skrbeti, da bodo vi naši somišljeniki iz njegove vase (okolija) v volilni imenik vpisani, vsi nasprotniki, ki so neopravičeno v imeniku, pa izbrisani. Vsak odbornik mora imeti prepis (izvleček) volilnega imenika za svojo vas (okolijo).

Zahtevajte vpis v volilni imenik za vsakega našega

somišljenika, o katerem kolikor toliko sodite, da ima volilno pravico.

V volilni imenik za državnozbornske volitve smejo biti vpisani vsi moški, ki stanujejo v občini 6 mesecev in imajo volilno pravico.

Kdo nima pravice biti v pisan v volilni imenik?

1. Oni, ki so obsojeni na ječo, dokler se ne vrnejo v pravice.

2. Oni, ki so v konkurzu.

3. Oni, ki so pod skrbstvom (očetovsko oblastjo, varstvom, kuratelo).

4. Oni, ki so obsojeni na izgubo državlanske časti, za čas, dokler traja ta kazen.

Kako je zahtevati popravilo volilnega imenika (zahtevati vpis ali izbris kakoga volilca)?

Vsakdo ima pravico volilni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek.

Popravek volilnega imenika se zahteva pismeno ali ustno pri občinskem uradu ali pri deželnem, ozir. okrožnem sodišču. Vsaki zahtevi za popravilo volilnega imenika je treba priložiti kot dokaz potrebne uradne listine, domovnico, rojstni list, potrdilo občinskega urada o šestmesečnem bivanju v občini. Te listine so vse takse in kolka proste in jih mora vsaka oblast v ta namen na zahtevo brezplačno v 24 urah izstaviti.

Na tako vložene zahteve mora županstvo odgovoriti v petih dneh. Če ne odgovori, se smatra, da je zahtevo zavrnilo. Komur županstvo zahtevo odbije, ali pa, če mu ne odgovori, ima pravico pritožbe na deželno, ozir. okrajno sodišče. To se bode dogajalo posebno tam, kjer so županstva nam nasprotna. V tem slučaju ne smemo odnehati, ampak takoj vložiti pritožbo.

Vse reklamacije morajo biti brezpogojno vložene vsaj do 10. januarja 1923, ker se smejo popravki zahtevati le 15 dni po razglasitvi ukaza o razpisu volitev, ukaz bo pa razglašen te dni.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Komaj je bila skupščina rapuščena ob pravem obleganju žandarmerije in policije, ker je bilo zunaj in znotraj vse polno uniformiranih in oboroženih žandarjev ter preoblečenih policajev in agentov, se je že začel boj za mandate in v klubih so se vršile seje ena za drugo. Dočim zborujejo radikalci mirno in prevdarno, hrumi iz demokratskega kluba neprestan krog in prepir. Radikalci so se dobro pripravili za volitve, ker imajo sedaj vse, kar je v Srbiji že od nekdanj za volilne boje merodajno, imajo državne blagajne in pa svojo policijo, glede volilnega gesla pa itak niso v zadregi. — v glavnem bodo nastopali kot velesrbijanci za Veliko Srbijo in v kolikor bo kazalo, bodo znali govoriti tudi o nekaki reviziji ali spremembi, valeč vso krivdo režima na demokrate. Demokrati so izgubili državne kase, oblastniška mesta in povrh imajo v svojih vrstah še hud razdor in osebno mržnjo.

Radikalci imajo svoja gotova in varna volilna okrožja, dočim so demokrati razdeljeni na dva tabora s približno enakim številom kandidatov in različnim številom volilcev. Srbski demokrati so za Davidoviča in tako ostane Pribičevićevi skupini samo prečanski svet, ki pa ne bo imel dosti volilnih kroglic za demokrate in to še celo za one najhujše in najostudnejše vrste.

Da je slovenska demokratska trojica že danes brez mandatov, je jasno. Da pa se njihovim hrvatskim in srbskim kandidatom ne godi nič bolje, je to bolj zanimivo. Veliko skrb obračajo Pribičevićevi pristaši na dr. Lukiniča, ki je bil predsednik parlamenta, in na bivšega finančnega ministra Kumanudija. Dr. Lukiniča so prvotno hoteli kandidirati v Liki. Toda tja se mora zateči sedaj sam Pribičević, ker druge ni varen. Lukinič bi v Liki prišel v poštev le še kot okrajni kandidat, kar se pa za predsednika parlamenta ne spodobi. Mislili so ga kandidirati tudi v Srbiji. Toda po zadnjih dogodkih na to ni misliti, ker bodo tam kandidirali le Davidovičevi pristaši. Sedaj ga gonijo nazaj v njegov kraj Karlovac, kjer pa ga čaka težak boj. Tudi Kumanudiju se v Srbiji ne godi bolje. Zadnjič je bil izvoljen v bitoljskem okrožju. Sedaj bo tam kandidiral Davidovičev Čičević. Tako je tudi Kumanudi na suhem. Si bo z dr. Zerjavom in Kukovcem podal roko.

Radikalci nadaljujejo z vso vneto razkrivanjem in iznašanjem raznih zlorab in nepostavnosti bivših demokratskih ministrov. To seveda ne izhaja iz poštenega odpora proti korupciji, temveč iz strankarskih namer, da bi radikalci svojo sokrivdo zakrili ter mnogo volilnih glasov pridobili na škodo svojih dosedanjih zaveznikov. Razne naredbe bivših ministrov se razveljavljajo, spreminjajo ali vsaj obsojajo, v vseh uprav nih poslih, ki so bili v demokratskih rokah, se razkri vajo razne zlorabe in tako ni obtožb ne konca ne kraja. Pri vsem tem malo čudno izgleda, da so dobili vsi bivši ministri visoka odlikovanja. Lahko bi se tudi sklepalo, da je ves ta boj med nevim in bivšimi ministri samo navidezna igra in da se bo ta družba ob prvi priliki zopet znašla na škodo naroda in države.

Ker je šel Sv. Pribičević, bodo šli najbrž tudi njegovi fašisti ali »Orjuna«.

Notranji minister je navedel v svojem poročilu, da je ta organizacija izvršila v zadnjem času brezštevilno protizakonitih činov in je predlagal, naj se to društvo kot protidržavno razpusti, njegovim voditelji pa postavijo pred sodišče radi protizakonitih dejanj. Tudi v tej zadevi še ni bil sprejet končni sklep, skoro gotovo pa bo »Orjuna« razpuščena.

Stranke izdajajo svoje volilne proglose in pojavljajo se tudi nove politične skupine, ki hočejo pri volitvah samostojno nastopati. Tako se snuje v Vojvodini židovska stranka, ki bo združila žide vseh narodnosti, ter hoče v parlamentu zastopati le versko stališče.

Ta verska stranka bo na škodo madžarski in nemški stranki, če ji vse svoje vernike odtegne.

Invalidi so sklenili tudi svojo politično pot, ki sicer ne bo strankarska. Posamezne okrožne invalidske organizacije hočejo namreč stopiti v zvezo z najmočnejšimi strankami domačih volilnih okrožij, da sprejmejo po enega invalida na svojo listo in ti invalidi, izvoljeni na raznih listah, bi v parlamentu skupno nastopali v invalidskih zadevah, politiko bi pa morali pustiti na strani. Organizacija invalidov bi si pridržala pravico, da svoje poslance izmenjuje ali odpoklicuje.

Iz Radičevega glasila je razvidno, da bo Hrvatska republikanska seljačka stranka nastopila v banski Dalmaciji, Hrvatski, Bosni in Hercegovini samostojno in sicer na podlagi sklepa stranke od 22. februarja 1922. Ta sklep je bil 23. decembra izpopolnjen v toliko, da sme napraviti predsednik stranke izjemo, ako zahteva potreba. To se bo zgodilo v Zagrebu, kjer bo pri volitvah nastopil Hrvatski blok. Nosilec liste Hrvatskega bloka bo ali književnik ali pa novinar. Istotako bo nastopil Hrvatski blok skupno v virovitiški županiji, ponekod v Sremu in morebiti tudi v Bosni. Kandidat Hrvatske republikanske seljačke stranke ne sme biti na podlagi sklepa glavnega odbora stranke noben šolan gospod, ako ni v seljački stranki vsaj pet let. Izjemo sme napraviti predsednik stranke s soglasnim odobrenjem glavnega odbora.

Srbski republikanci hočejo obdržati svoje volilne konference po raznih mestih izven Srbije, tako tudi v Zagrebu in Ljubljani.

Ministrski svet je takole spopolnil pravilnik k stanovanjskemu zakonu:

V slučaju, ako se hišni posestniki in stanovalci glede višine stanarine ne sporazumejo, plačajo najemniki dosedanjo stanarino, dokler se ne poravnava spor pred posebnim razsodiščem. Ako bi hišni posestniki ne hoteli stanarine sprejeti, se vsota lahko izroči v hrambo občinskega sodišča.

Nadalje je ministrski svet rešil vprašanje izvoznih carin na svinje. Izvoz svinj izpod 70 kg je prepovedan. Za svinje preko 70 kg znaša izvozna carina 200 din. za komad, za zaklane svinje se plača 400 D od 100 kg, za soljeno meso in mesne izdelke 150 D od sto kg, za slanino in mast 600 D od 100 kg. Industrijske klavnice morejo dobiti 50 do 60 odstot. popusta.

FAŠISTOVSKA ITALIJA.

Mussolini odeva celo Italijo v fašistovsko obleko. Začel je z imenovanjem fašistov na važna državna mesta, policijo preurejuje, svojim zaslužnikom daje vso moč in oblast in znak fašistov bo celo na novem, kovanim denarju. Ta znak (zvezani snopi palic) ima že sedaj pečat zunanjega ministristva.

GRSKA VOJASKA VLADA

je na zelo slabih nogah. Antanta je Grski spustila, naj si oskrbi drugo vladu, ki ne bo na tako slabem glasu v svetu, in tudi doma se širi močen pokret proti vojaškemu oblastnikom, od katerih so se nekateri že spravili na varno v tujino, da jih ne bi kaj takega zadelo, kar so oni s prejšnjimi ministri napravili.

NEMCIJA.

Nemška republika ima hude boje z monarhisti, ki snujejo vedno nove zarote. Sedaj je policija odkrila zopet tajno monarhistično zvezo, ki se je že več mesecev shajala ter zborovala v prostorih nekega tovarnarja blizu Altone. Zarotniki so sami bivši carski oficirji in pri preiskavi v tovarni se je našlo precej orožja, zlasti bomb in pa spisov, ki pričajo, da so se zopet pripravljali atentati. 17 članov te zarotniške družbe so zaprli ter predali državnemu sodišču v Leipzigu.

Naša zborovanja.

Okrajni shodi zaupnikov KZ v muriborskem okrožju. V Gornji Radgoni v hiši Posojilnice v torek, dne 2. januarja ob 9. uri predpoldne. — V Ljutomeru v sredo, dne 3. januarja, ob 9. uri predpoldne. Lokal se še določi. — V Ormožu v dvorani gostilne Bauer, v četrtek, dne 4. januarja ob 9. uri. (Na teh treh zborovanjih poročata poslanec dr. Hohnjec.) — V Črensovcih v gostilni Bauer v torek, dne 9. januarja ob 9. uri predpoldne. V Murski Soboti v gostilni Peterka v sredo, dne 10. januarja ob 9. uri. V Križevcih za gornji del Prekmurja v gostilni Gorčan v četrtek, dne 11. januarja ob 9. uri predpoldne. Poročata poslanca Pušenjak in Klekl. V Ptuj v dvorani minoritskega samostana v ponedeljek, dne 8. januarja ob 9. uri predpoldne. V Slov. Bistrici v dvorani Hranilnice dne 9. januarja ob 9. uri predpoldne. Poročata poslanec Žebot. Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. v dvorani Arnuš v sredo, dne 10. januarja ob 9. uri predpoldne. Poročata poslanec Roškar in Žebot. V Mariboru (za levi dravski breg) v četrtek, dne 11. jan. ob 9. uri predpoldne v dvorani Orovič. V Mariboru (za desni dravski breg) v petek, dne 12. januarja ob 9. uri dopoldne istotam.

Podučni tečaji za organizatorje in zaupnike SLS v mariborskem okrožju: Sv. Marjeta ob Pesnici v torek, dne 2. januarja, v gostilni Kramberger. Za župnije: Sv. Marjeta, Sv. Peter, Jarenina, Spodnja Sv. Kungota, Sv. Jakob in Sv. Barbara v Slov. gor. — Hoče pri Mariboru v sredo, dne 3. januarja, v društvenem domu. Za župnije: Hoče in Slivnica. — Fram pri Mariboru v četrtek, dne 4. januarja, v Aninem dvoru. Za župnije: Fram, Slivnica, Sv. Martin in Gornja Polskava. Začetek povesod ob pol 9. uri predpoldne. — Radvanje pri